

LISSABONYFIRLÝSINGIN

Álit ungmenna varðandi nám án aðgreiningar

Vegna ESB-formennsku Portúgala, stóð menntamálaráðuneytið í Portúgal og Evrópumíðstöðin fyrir þróun í sérkennslu fyrir fyrirspurnaþingi þann 17. september 2007 undir yfirskriftinni: „Ungar raddir: Til móts við fjölbreytni meðal nemenda í skólum“.

Ungmenni með sérþarfir frá 29 löndum¹, sem stunda framhaldsskólanám, starfsnám eða háskólanám samþykktu tillögur sem liggja til grundvallar „Lissabonyfirlýsingunni – álit ungmenna varðandi nám án aðgreiningar“. Þessi yfirlýsing inniheldur þau skilaboð sem unga fólkíð hafði fram að færa á allsherjafundinum í Assembleia da República í Lissabon og lúta að réttindum þess og þörfum og ýmsum brýnum verkefnum og ráðleggingum um hvernig námi án aðgreiningar verði best háttað.

Yfirlýsingin flokkast meðal áður birtra evrópskra og alþjóðlegra skjala um málefni á sviði sérkennslu, svo sem: ályktun ráðsins um aðild barna og ungmenna með fötlun að almenna skólakerfinu (EB, 1990), Salamanca-yfirlýsingunni og rammaáætluninni um aðgerðir vegna nemenda með sérþarfir (UNESCO, 1994), Lúxemborgar-stofnskránni (Helios-áætlunin, 1996), ályktun ráðsins um jöfn tækifæri nemenda með fötlun til náms og starfsþjálfunar (EB, 2003) og samningnum um réttindi einstaklinga með fötlun (Sameinuðu þjóðirnar 2006).

1. Ungmennin gerðu samþykkt um RÉTTINDI sín:

- Við eigum rétt á því að okkur sé sýnd virðing og okkur sé ekki mismunað. Við viljum ekki vorkun; við viljum að okkur sé sýnd sú virðing sem okkur ber sem þjóðfélagsþegnum sem þurfa að lifa og starfa við eðlilegar aðstæður.
- Við eigum rétt á sömu tækifærum í lífinu og allir aðrir, með þeim stuðningi sem við höfum þörf fyrir. Enginn ætti að verða fyrir því að þarfir hans séu virtar að vettugi.
- Við eigum rétt á að taka sjálf ákvarðanir. Raddir okkar þurfa að heyrast.
- Við eigum rétt á að lifa sjálfstæðu lífi. Okkur langar til að eignast fjölskyldu eins og aðrir og búa í húsnæði sem er innréttað í samræmi við þarfir okkar. Mörg okkar langar til að eiga möguleika á að stunda háskólanám. Okkur langar líka til að starfa á vinnumarkaði innan um annað fólk sem ekki er með fötlun.
- Allir þjóðfélagsþegnar þurfa að vita af, skilja og virða réttindi okkar.

2. Ungmennin tjáðu sig afdráttarlaust um þær FRAMFARIR sem orðið hafa í menntamálum:

- Við höfum yfirleitt fengið fullnægjandi stuðning í náminu en betur má ef duga skal.
- Aðgengi að húsakynnum hefur batnað. Hreyfanleiki og aðgengi er í vaxandi mæli hluti af umræðunni.
- Fötlun er að verða sýnilegri í samfélaginu.
- Tölvutækni fleygir fram og nú er hægt að fá stafrænar bækur sem eru vel byggðar upp.

3. Ungmennin lögðu áherslu á BRÝN VERKEFNI og ÞARFIR:

- Þarfir manna eru jafn mismunandi og þeir eru margir. Fólk með ólíkar sérþarfir mætir

¹ Austurríki, Belgíu, Bretlandi, Búlgaríu, Danmörku, Eistlandi, Finnlandi, Frakklandi, Grikklandi, Hollandi, Íslandi, Írlandi, Ítalíu, Kýpur, Lettlandi, Litháen, Lúxemborg, Möltu, Noregi, Póllandi, Portúgal, Rúmeníu, Slóveníu, Spáni, Sviss, Svíþjóð, Tékklandi, Ungverjalandi og Þýskalandi.

mismunandi hindrunum bæði í námi og daglegu lífi, til dæmis:

- Sumir þurfa lengri tíma en aðrir í kennslustundum og prófum;
- Sum okkar þurfa persónulega aðstoð í kennslustundum;
- Við þurfum námsefni sem búið er að laga að þörfum okkar um leið og skólafélagar okkar fá sitt námsefni.
- Val á námsgreinum er oft takmörkunum háð vegna skorts á aðgengi að húsakynnum og vegna ófullnægjandi tæknibúnaðar og námsgagna (tækja, bóka).
- Við þurfum á viðfangsefnum og tækifærum til að nýta færni okkar, sem gefa lífi okkar gildi bæði nú og til framtíðar.
- Við þurfum á góðri ráðgjöf og stuðningi að halda í skólanum um þá möguleika sem okkur sem erum með sérþarfir standa til boða í framtíðinni.
- Enn gætir fáfræði meðal fólks varðandi fötlun. Fyrir kemur að kennarar, aðrir nemendur og sumir foreldrar sýni okkur neikvætt viðmót. Ófötluðum einstaklingum ætti að vera ljóst að þeir geta spurt fötluðu manneskjuna sjálfa hvort hún/hann hafi þörf fyrir hjálp.

4. Ungmennin létu í ljós skoðanir sína á NÁMI ÁN AÐGREININGAR:

- Afar mikilvægt er að öllum sé frjálst að velja hvar þeir vilja stunda nám.
- Nám án aðgreiningar er besti kosturinn ef aðstæður henta okkur. Það er að segja ef um nauðsynlegan stuðning, úrræði og sérmenntaða kennara er að ræða. Kennarar þurfa að vera áhugasamir, vera vel að sér um þarfir okkar og sýna þeim skilning. Þeir þurfa að hafa góða menntun, spyrja okkur hvers við þörfnumst og hafa gott samstarf sín á milli meðan á skólagöngu okkar stendur.
- Okkur finnst nám án aðgreiningar hafa marga kosti: við öðlumst meiri félagsfærni; við upplifum meira en ella; við lærum hvernig á að bjarga sér í lífinu; við eignumst vini og þurfum að eiga samskipti við annað fólk, bæði með og án sérþarfa.
- Nám án aðgreiningar með einstaklingsmiðuðum stuðningi er besti undirbúningur sem hægt er að fá fyrir frekara nám. Koma þyrfti á fót sérstökum miðstöðvum þar sem við gætum fengið aðstoð og háskólar gætu fengið haldgóðar upplýsingar um þá hjálp sem við þörfnumst.
- Nám án aðgreiningar er öllum til góða, jafnt okkur sem ófötluðum nemendum.

NIÐURSTAÐA ungmennanna var:

Það erum við sjálf sem sköpum framtíð okkar. Við þurfum að ryðja úr vegi þeim hindrunum sem búa innra með okkur sjálfum og öðru fólki sem ekki er með fötlun. Við verðum að vaxa sem manneskjur, burtséð frá fötlun okkar – þá munum við öðlast meiri viðurkenningu frá umheiminum.

Lissabon, september 2007

Aðildarlöndin og aðalskrifstofa framkvæmdastjórnar ESB á sviði mennta- og menningarmála styrktu gerð þessa bæklingis http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/index_en.htm

